

ПРЕЗИДЕНТИ ЎЗБЕКИСТОН ҲАЙАТИ ЧИНРО ҚАБУЛ КАРД

Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев 25 сентябр раиси Маркази байналмилалӣ коммуникатсия фарҳангии Чин Лонг Юйсян ва муассиси ширкати «JDB Group»-и Ҳонконг Чан Хунтонро қабул кард.

Масъалаҳои боз ҳам амиқтар на-мудани муносибатҳои ҳамачонибаи шарикӣ стратегӣ ва таҳкими ро-битаҳои фарҳангиву гуманитарӣ миёни Ўзбекистон ва Чин дар ҳама шароит баррасӣ шуданд.

Таъкид гардид, ки Марказ дар таҳкими ҳамкориҳои бисёрҷанбаи кишварамон бо Чин саҳми назар-рас мегузорад. Дар соҳаҳои руш-ди муштараки инфрасохтор, сар-моягузорӣ ва саноати «сабз» як қатор лоиҳаҳо амалӣ шуданд.

Рушди инфрасохтори муосири шаҳрӣ, нақлиётӣ ва саноатӣ, инчу-нин соҳаи геология ба сифати сам-тҳои афзалиятноки фаъолияти ширкати «JDB Group» дар Ўзбеки-стон муайян гардиданд.

Дар анҷоми мулоқот аз рӯйи суръат бахшидан ба лоиҳаҳои та-биқшаванда ва нави муштарақ бо иштироки ширкат ба мувофиқа расиданд.

Ў.А.

Сурати Хидмати матбуоти
Президенти Ҷумҳурии
Ўзбекистон.

ПРЕЗИДЕНТИ ЎЗБЕКИСТОН ВА САРВАЗИРИ ГУРҶИСТОН СУҲБАТИ ТЕЛЕФОНӢ АНЧОМ ДОДАНД

Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев бо Сарвазири Гурҷистон Ираклий Кобахидзе суҳбати телефонӣ анҷом дод.

Сарвари давлат Ираклий Кобахид-зеро бо зодрузаш самимона табрик гуфта, ба ӯ саломати бардавом ва ба мардуми Гурҷистон осудагиву шу-куфои пойдор орзу намуд.

Дар доираи татбиқи тавафқуҳое, ки 2-3 июли соли ҷорӣ дар рафти сафари давлатии Президенти Ҷум-хурии Ўзбекистон ба Гурҷистон ба даст омаданд, масъалаҳои густари-ши минбаъдаи муносибатҳои ша-

рикий стратегӣи Ўзбекистон ва Гур-ҷистон баррасӣ шуданд.

Ба афзоиши ҳаҷми тиҷорати му-тақобила, тавсеаи ҳамкориҳои сано-атӣ, инчунин таҳкими пайвастагии нақлиётӣ тавассути истифодаи бо-самари имкониятҳои инфрасохтори бандарҳои Потӣ ва Анақлия Гурҷи-стон диққати махсус дода шуд.

Ў.А.

Муносибат

ДАРКИ ТАЪРИХ МАСЪУЛИЯТИ БУНЁДИ ОЯНДА АСТ

Ҳангоми шунидани суҳанронии Президент Шавкат Мирзиёев дар маросими тантанавӣ бахшида ба 35-солагии истиқлоли кишварамон, пеш аз ҳама, ҳамчун таърихшинос як ҳақиқатро дубора ба таври амиқ дарк кардам: барои имрӯзи миллатро идрок намудан, бояд гузаштаи онро бидонем ва барои бунёд намудани оянда, аз имкониятҳои имрӯза дуруст истифода намоём.

НИЗОМҲОИ ҶУДО НАМУДАНИ СУБСИДИЯ ВА СУҒУРТА ДАР СОҲАИ КИШОВАРЗӢ ТАКМИЛ МЕӢБАНД

Президент Шавкат Мирзиёев бо муаррифии пешниҳодҳои онд ба тақмил додани низоми ҷудо намудани субсидия ва суғурта дар соҳаи кишоварзӣ шинос шуд.

Солҳои охир доираи дастгирии соҳаи кишоварзӣ аз ҷониби давлат густариш ёфта, раванди ҷудо намудани субсидия марҳила ба марҳила рақамӣ мешавад. Соли ҷорӣ шумораи субсидияи соҳа ба 29 самт ва 91 навъ расида, барои ин мақсадҳо 2,7 триллион сӯм маблағ пеш-бини шудааст. Дар як қатор самтҳо ари-заҳо ба таври проактив ташақкул ёфта, муҳлати пардохтҳо ба таври назаррас ихтисор гардидааст.

Дар тақдимот таъкид гардид, ки мин-баъд субсидия бояд на танҳо барои ҷу-брони хароҷот, балки ба натиҷаи мушах-хас вобаста карда шавад. Аз соли оян-да тадриҷан аз модели «ҷудо намудани маблағ» ба модели «субсидияи натиҷа-дор» гузаштан пешниҳод гардид.

Дар низоми нав ҳосилдорӣ, сарфаи обу барқ ва ҳаҷми маҳсулоте, ки бар ивази захираҳои масрафшуда ба даст

омадааст, ба сифати меърҳои асосӣ муайян мегарданд. Ҳамаи маълумот аз низоми ҷудо намудани субсидияи давлатӣ ва ташкилотҳои дахлдор бидуни омилҳои инсонӣ дастрас карда мешавад. Барои ҳар як нафаре, ки субсидия мегирад, шиносномаи электронӣ ташақкул ёфта, натиҷаҳо ба таври онлайн пайгирӣ ме-гарданд.

Ин механизм нахуст дар самти ҷорӣ намудани технологияҳои сарфакунандаи об аз санҷиш гузаронида мешавад. Пас аз ҷудо шудани субсидия, дар давоми ду-се сол масрафи об, ҳосилнокии ва самарадории истифодаи об арзёбӣ ме-гардад. Дар сурати иҷро нашудани ни-шондихандаҳои муайянгардида, ме-ханизми баргарадонидаи маблағи субси-дия татбиқ мешавад. Ин барои истифодаи мақсаднок ва самараноки маблағҳои давлатӣ мусоидат мекунанд.

Дар муаррифи ба масъалаҳои тақми-ли низоми суғуртаи кишоварзӣ низ диқ-қати махсус дода шуд. Алҳол тавассути низоми иттилоотии «Agrosafe» тамоми равандҳо – аз пешниҳоди дархости электронӣ то ба расмӣ даровардани шартнома ва полис, мониторинг, экс-пертиза ва пардохти ҷубронпулӣ ра-қамӣ карда шудаанд.

Васеъ намудани фарогирии суғурта, аз ҷумла, суғуртаи ниҳол ва дарахтони боғу тоқзор, чорвои воридотӣ, инчунин хавфҳои, ки ба ҳодисаҳои тасодуфӣ мар-бутанд, ба нақша гирифта шудааст. Инчунин, барои чорводорӣ, сабзавот-корӣ, парвариши картошка ва пивъ маҳ-сулоти нави суғуртаи ҷорӣ мешаванд.

Соли 2027 бо суғурта фаро гирифтани 45 ҳазор корхонаи кишоварзӣ, то 60 фоиз расонидаи фарогирии суғур-таи маҳсулоти кишоварзӣ, омодаосии 500 коршиноси мустақил ва пура ра-қамӣ кардани хидматрасониҳои суғур-таи ҷун ҳадаф муайян гардидааст.

Дар равиши нав баробари ҷуброни оқибатҳои зарар, ба пешгирии хатарҳо низ аҳамияти устувор дода мешавад.

Дар фонди махсус ташақкул додани 3-5 фоизи мукофоти суғуртаи ва ба-рои эмгузаронӣ, чораҳои пешгирикунандаву хидматрасониҳои байторӣ соҳаи чорводорӣ, табдирҳои хифзи биологӣ пахтакорӣ ва гаёлакорӣ, ин-чунин барои насби воситаҳои муҳофи-зат аз офатҳои табиӣ дар боғдориву тоқпарварӣ равона кардани онҳо пеш-ниҳод гардид.

Сарвари давлат таъкид кард, ки ни-зоми субсидия ва суғурта, пеш аз ҳама, бояд барои фермер сода ва му-соид бошанд ва маблағҳои давлат ба натиҷаи мушаххас равона гарданд. Аз рӯйи қошқӣ додани омилҳои инсонӣ дар равандҳо, таъмини шаффофият, арз-ёбии одилонаи ҳодисаҳои суғуртаи ва пардохти саривақтии ҷубронпулӣ дастурҳо дода шуданд.

Ба масъулони супориш шуд, ки пеш-ниҳодҳои баёншудаҳо тақмил дода, лоиҳаҳои санадҳои ҳуқуқӣ дахлдор ро пешниҳод намоёнд.

Ў.А.

Инсон ва табиат

ҲАР ЯК ҲАВЗАИ ОБ МУҲИМ АСТ

Кӯл ҳавзи табиӣ об мебошад, ки дар ҷуқуриҳои сатҳи хушкӣ ҷамъ шуда, бо уқёнусҳои ҷаҳонӣ робитаи мустақим надорад. Об дар кӯлҳо мисли дарёҳо ғайриҷамъшудаи ҷаҳонӣ, балки дар дохили ҳавзаҳои муайян ҷамъ мешавад. Дар кишвари мо кӯлҳои зиёде мавҷуданд ва аҳамияти онҳо барои иқлими табиӣ кишвар низ бениҳоят бузург.

Масалан, кӯлҳои Айдар-Арсасой, ки дар ҳудуди вилояти Ҷиззах ва Навоӣ ҷойгир буда, аҳамияти байналмилалӣ доранд, кӯли калони Сарикамиш дар ҳудуди вилояти Хоразм ва марзи Турк-манистон, кӯли табиӣ Денгизкӯл дар вилояти Бухоро, ки ба Конвенсияи Рам-сар шомил шудааст, Тўдакӯл, ки дар ҳамаи вилоят ҳамчун минтақаи истиро-хати истифода мешавад, кӯли шӯри Қарақир, Ҷўнкӯл дар вилояти Навоӣ ва

ҳудуди Қизилқум, инчунин кӯлҳои Су-доче дар Қарқалпоқистон, ки дар на-тиҷаи хушкшавии баҳри Арал боқӣ мон-даанд. Илова бар ин, дар ҳудуди киш-вари мо як қатор кӯлҳои зебо ва ноди-ри кӯҳӣ ва биёбонӣ, аз ҷумла кӯлҳои Урунғоч (кӯли нефрит) ва кӯлҳои хурди ҳавзаҳои дарёи Поклом мавҷуданд.

Кӯлҳои табиӣ макони зисти намудҳои нодири растани, моҳи ва паррандаҳо ба ҳисоб рафта, ҳарорат ва намии муҳити

атрофро нигоҳ медоранд ва дар гарди-ши глобалии об дар табиат фаъолна иштирок мекунанд.

Кӯлҳои оби ширин аҳамияти боз ҳам бештар доранд. Онҳо ҳамчун захираи асосии об барои аҳоли ва чорводорӣ, инчунин барои обёрии заминҳои киш-оварзӣ хизмат мекунанд. Илова бар ин, хангоми боришоти шадид онҳо оби зиё-датиро дар худ ҷамъ карда, хатари об-хезии дарёҳо қошқӣ медиҳанд, рас-тани ва микроорганизмҳои он обро аз моддаҳои зараровар поломиш мекунанд.

Низоми кӯлҳои Айдар-Арсасой яке аз калонтарин ҳавзаҳои оби дохилии Ўзбекистон ба шумор меравад. Ин кӯл бо роҳи сунӣ-табиӣ ба вучуд омада-аст: соли 1969 хангоми обхезии шадид оби зиёдатӣ аз обанбори Чордара ба пастхамиҳои Арнасой равона мешавад ва дар натиҷа, кӯле, ки ҳоло 3750 кило-метри мураббаъ масоҳат дорад, пайдо мешавад. Имрӯз он барои кишвар на танҳо як ҳавзи обӣ, балки объекти стра-тегии экологӣ низ ба ҳисоб меравад.

Кӯлҳои Айдар-Арсасой дар хифзи табиати минтақаи кишвари мо нақ-ши хеле муҳим дорад. Ҳавзаҳои он обҳои ғайриҷамъшудаи селу обхези-ро қабул карда, аҳоли ва заминҳои ки-шоварзиро аз зери об мондан муҳо-физат менамоёнд.

Ғайр аз ин, ин кӯлҳо ба рӯйхати Конвенсияи байналмилалӣ Рамсар шомил буда, дар ин ҷо садҳо намуни парранда, аз ҷумла намудҳои нодири мурғи саққо (пеликан) ва фламинго лона месозанд ё хангоми муҳоҷират таваққуф мекунанд. Қисми асосии моҳиҳои сайдшавандаи Ўзбекистон, аз ҷумла сазан, лаққамоҳи ва амури сафед дар ҳамаи ҷо парвариш меша-вад.

Маълум, ки бештар будани захи-раҳои об барои таъмини истиқлоли-яи давлатӣ, суботи иқтисодӣ ва амни-яи озуқаворӣ ҳамчун манбаи асосӣ хизмат мекунанд.

(Давомаш дар саҳ.2).

Ўқтам МАНСУРОВ,
профессори кафедраи таърихи
Донишгоҳи миллии педагогӣи
Ўзбекистон ба номи Низоми,
номзади илмҳои таърих.

Шинонидану зиёд кардани ниҳолҳои дарахту бутта, нигохубину парвариши онҳо ва васеъ намудани чангалзорҳо яке аз амалҳои бисёр савоб ба шумор меравад. Дарахтон на танҳо атмосфераи моро бо ҳавои тоза таъмин мекунанд, балки дар ҳифзи инсон ва муҳити зист ва пешгирии намудҳои гуногуни офатҳои табиӣ низ нақши муҳим мебозанд. Зеро дарахтон дорони бисёр хусусият, асрору мӯъҷизаҳои мебошанд, ки ҳанӯз ҳам на ҳамаи онҳо ба мо маълуманд.

ДАРАХТОН – ТАЪМИНГАРИ АМНИЯТИ МУҲИТИ ЗИСТ

Дар ҳақиқат, дарахтони мевадиханда ва ороишӣ ғайр аз нигоҳ доштани намии хок, дар ҳифзи зироатҳои кишоварзӣ аз тўфонҳои саҳт ва дигар намудҳои офатҳои табиӣ нақши асосӣ мебозанд. Ҳамчунин онҳо метавонанд суръати селҳои пуришдатро суст намуда, ҳаракати тўфони барханҳои реғро то андозае боздоранд.

Бо тақозои кор ба ман борҳо лозим омадааст, ки ҳамроҳи мутахассисони Вазорати ҳолатҳои фавқулода ба вилоятҳои гуногуни ҷумҳурӣ ба сафари хизматӣ равам. Аксар вақт мо ҷойҳои аз назар меғузарондем, ки эҳтимоли рух додани селу обхезӣ, ярҷ ва тарма дар онҳо вучуд дошт. Дар чунин сафарҳо ман ба як чиз боварӣ ҳосил кардам: дар минтақаҳои, ки дарахтон зиёд шинонида шудаанд, ярҷ ва тарма он қадар зуд-зуд ба амал намеоянд. Баръакс, чунин ҳодисаҳо бештар дар ҷойҳои кӯҳӣ бедарахт ва урғун рух медиҳанд. Решаи мустаҳками дарахтон ҳокро нигоҳ дошта, аз лағжиши он пешгирӣ мекунанд, танаи бақуввати онҳо бошад, ба поён ҳаракат кардани барфро маҳдуд месозад.

Як мисоли одӣ: дар деҳаи Лангари ноҳияи Қашмашии вилояти Қашқадарё ярҷи бузурге ба ҳаҷми 22 миллион метри мукааб ба амал омада буд. Аммо, тавре ки дар боло зикр кардам, дар маҳалли рух додани ярҷ ягон дарахте набуд, ки ҳокро нигоҳ дорад. Албатта, дар ин масъала таркиби хок низ аҳамияти калон дорад...

Табиист, ки дар минтақаҳои кӯҳӣ ва доманакӯҳӣ барф зиёд меборад. Тақрибан ҳаҷм пеш, дар моҳи май, дар километри 52-юми роҳи автомобилгарди Самарқанд – Китоб ярҷи ҳаҷмаш миёна ба амал омада, роҳи ҳаракати воситаҳои нақлиётро баст ва 15 деҳа (бордор)-и муҳофизати канори роҳро ба поён тела дод. Ин ҳодиса нис дар қисми бедарахти минтақа рух дода буд.

Азамат СУЮНОВ,
рўзноманигор.

Солҳои хеле пештар дар ҳудуди Мингчигори хочагии чангали ноҳияи Китоб аз сабаби безъитиноӣ ҳодисаи нохуше рух дода, қариб 200 гектар заминро оташ фаро гирифта буд. Сўхтори хатарнок қисми зиёди хочагии чангалро фаро гирифта, то қисми поёнии ағбаи Тахтакорача – Роҳатбулоқ расид. На танҳо дарахтон, балки ҳайвоноти гуногуни ин макон низ нобуд гардиданд. Дар ҳомиш кардани сўхтор сокинони деҳаҳои атроф ва хонандагони мактаб, ки дар истироҳатгоҳҳои доманакӯҳ фароғат мекарданд, ғайлона иштирок намунанд. Ҷолиб он аст, ки онҳо хангоми ҳомиш кардани оташ аз шоху навдаҳои дарахтон истифода бурданд. Яъне ҳатто дар қорҳои наҷотдиҳӣ – ҳомиш кардани оташ низ шоху навдаҳои дарахтон нақши муҳим бозиданд.

Яке аз хусусиятҳои аҷибии дигари дарахтон ин аст, ки пас аз шинонидану парвариши ва ба камол расидан онҳо тавассути решаҳои худ обро аз қабатҳои замин ҷаббида, ба пешгирии эрозияи хок таъсири мусбат мерасонанд. Яъне ҳар қадар чангалзорҳои мо васеъ гардида, дарахтзору буттазорҳо зичтару сершумор шаванд, ҳамон қадар атмосфераи мо тозагар гардида, шумораи офатҳои гуногуни табиӣ низ тадриҷан кам мешаванд.

Пас, васеъ кардани майдони дарахтзорҳои, ки ба муҳити атроф хусну зебӣ мебахшанд, инчунин ҳифзу нигохубини ин сарвати сабз, ки тамоми сол ба инсоният беминнат ғайда мерасонад, ҳам қарз ва ҳам вазифаи мост. Агар дар шаҳру деҳот, гузару маҳаллаҳо ҳатто як порча замини холи бошад, аз он самаранок истифода бурда, дарахтони мевадиханда ва ороишӣ шинонем, нигохубин кунем ва зиёд намоем, на танҳо биосфера ва муҳити атроф, балки амнияти худамонро низ таъмин хоҳем кард.

Дар шаҳри Ҳазрати Навоӣ ноҳияи Нуратоӣ вилояти Навоӣ қорхонаи ҳусусии «Usto-Zikriyo» бо қоркарди мармару гранит ва истехсоли маҳсулоти муосири сохтмону ороиш машғул аст.

Қорхона тахти роҳбарии Убайдулло Бақоев ғайлоиати худро дар солҳои истиқлолият оғоз кардааст. Имрӯз дар ин ҷо санги табиӣ бо истифода аз технологияҳои муосир қоркард мешавад ва қошинҳои рӯйпӯш барои сохтмон, ороиши намуд, унсурҳои меъмории, инчунин маҳсулоти гуногун барои ороиши дохилии берунии биноҳои истехсол мешаванд.

Қорхона инчунин маҳсулоти сангии андоза ва шаклҳои гуногунро бар асоси фармоиш истехсол мекунад. Ин бошад, имкон медиҳад, ки бо дарназардошти талаботи мизоҷон номгӯии маҳсулот боз ҳам васеъ карда шавад.

Дар сурат: дар қорхонаи ҳусусии «Usto-Zikriyo»-и шаҳри Ҳазрати Навоӣ.

Суратгир: С. АСЛОНОВ (ЎзА).

ҲАР ЯК ҲАВЗАИ ОБ МУҲИМ АСТ

(Аввалаш дар саҳ.1).

Бо мақсади истифодаи олами ҳайвонот ва наботот ва нигоҳдории тартиботи ҷамъияти дар низоми кўлҳои Айдар-Арнасой 16 сентябри соли 2024 Қарори Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон «Дар бораи қорҳои ҳифзи олами ҳайвонот ва наботот ва баланд бардоштани самаранокии таъмини амнияти ҷамъияти дар низоми кўлҳои Айдар-Арнасой» ба имзо расида буд. Тибқи қарор, қоидаҳои моҳидорӣ, истифодаи олами ҳайвонот ва наботот ва нигоҳдории тартиботи ҷамъияти дар ин кўлҳо муайян карда шуданд.

Ҳоло тибқи қарори мақсуд бо ҳамкории идораҳои дахлдор дар ин кўлҳо дар бобати шикор, моҳидорӣ, истифодаи олами ҳайвонот ва наботот ва истифодаи ҳавзаҳои об пойгоҳи ягонаи электроники қонуншиканҳои маъмури ташкил

карда шудааст.

Ғайр аз ин, байни мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва дигар мақомоти дахлдор барномаи амалҳои муштарак – созишнома оид ба мубориза бар зидди қуруқшиканӣ дар низоми кўлҳои Айдар-Арнасой ва пешгирии қорати талафи маҳсулоти моҳӣ ба имзо расонида шудааст...

Аммо он чиз нигаронкунанда аст, ки ҳоло дар низоми кўлҳои Айдар-Арнасой мушкилоти ҷиддии экологӣ, аз қабилӣ шўршавӣ ва кам шудани ҳаҷми об ба назар мерасад. Сабаби асосии ин қоҳиши қараёни оби тоза аз обанбори Қордара ва рехтани оби шўри қоллектор-дренаж мебошад, ки шўршавии обро зиёд карда, ба экосистемаи маҳаллӣ таъсири манфӣ мерасонад.

Ғайр аз ин, тағйирёбии глобалии иқлим низ ба низоми кўлҳо таъсир мерасонад, яъне ҳарорати баланди ҳаво боиси тезтар бӯхтор шудани об аз сатҳи об мегардад.

Дар натиҷаи кам шудани ҳаҷми оби ширини во-

Набия НОДИРОВА,
ҳабарнигори
“Овози тоҷик”.

Тавсияи муфид

БОҚИМОНДАҲОИ РАСТАНИРО ЧӢ ГУНА БА НУРИИ ТАБӢЙ ТАБДИЛ МЕДИҲАНД?

Ҳазонрезҳо, шохаҳои ҳушк ва дигар боқимондаҳои растаниро набояд ба партов табдил дод. Тавассути қоркарди дурусти онҳо метавон нурии гаронбаҳои органикӣ – компост (пору) ба даст овард, ки ҳосилхезии ҳокро бехтар мекунад, барои нигоҳ доштани намай мусоидат менамояд ва нашьунамои хуби растаниҳоро таъмин месозад. Компостсозӣ дар як вақт метавонад ду мушкилро баргараф намояд: кам кардани микдори партовҳои органикӣ ва бозгардондани моддаҳои ғизӣ ба хок.

Қорро чӣ тавр бояд оғоз кард?

Дар марҳилаи аввал боқимондаҳои органикиро ҷамъоварӣ менамоем.

Барои компостсозӣ ҳазонбарҳо, шохаҳои майда, алафу ғиёҳ ва боқимондаҳои дигар растаниҳои мувофиқанд. Сипас, маводи ҷамъоваришударо аз назар гузаронида, санг, порҳои хок, пластмасса, металл, шиша ва дигар ашёи саҳт-ро ҷудо кард. Инчунин, пора кардани шохаҳои қалон ва ғафс тавсия мешавад. Маводи органикӣ чӣ қадар хурд бошад, ҳамон қадар зудтар таъзия шуда, раванди компостсозӣ бо як маром сурат мегирад.

Барои компост чуқур чӣ хел омода карда мешавад?

Барои боғҳои мевадор метавон аз системаи иборат аз се чуқури компост истифода бурд, ки андозаи ҳар қадомаш тақрибан 1244 метр бошад. Дар байни чуқуриҳои гузаштани роҳ-рави паҳноияш тақрибан 1 метр тавсия мешавад. Ин қараёни қўчонидан, омехтан ва нигоҳубини компостро осонтар менамояд. Баргу шохаҳои майдашударо дар чуқурҳо қабат-қабат бояд ҷойгир кард. Дар ин раванд ба ҳам омехта кардани маводи сабзи сернам бо баргҳои ҳушк ва шохаҳои майдашуда муфид аст. Чунин омехтасозӣ ба дуруст гузаштани раванди таъзия мусоидат мекунад.

Намай, ҳаво ва ҳарорат муҳиманд

Барои раванди компостсозӣ нигоҳ доштани намайи кофӣ зарур аст. Компост набояд ҳушк шавад, вале аз ҳад зиёд намнок шудани он низ ҳуб нест. Ғоҳ-ғоҳ омехта ё ҷапна кардани компост воридшавии ҳаворо таъмин намуна, ба таъзияи яқмароми моддаҳои органикӣ мусоидат мекунад.

Дар раванди ғайлои компостсозӣ ҳарорати дохили он метавонад то 50–65 дараҷа боло равад. Назорати ҳарорат барои арзёбии раванди компостсозӣ ва ҳолати компост имкон медиҳад.

Дар сурати нигоҳубини дуруст, компост вобаста ба таркиби мавод, намай, ҳарорат ва дигар шароит, одатан дар муҳлати 2–4 моҳ омода мешавад.

Қиро набояд илова кард?

Барои ба даст овардани нурии босифату бехатар, эътибор ба таркиби компост муҳим аст.

Илова кардани инҳо тавсия намешавад:

- пластмасса, металл ва шиша;
- моддаҳои қиммӣ ба партови майиш;
- боқимондаҳои растаниҳои бемор ё аз ҳашарот осебдида;
- маводи оташгиранда ва ҳокистар;
- дигар омехтаҳои бегона.

Роҳҳои истифода аз компост

Компости тайёр одатан ба худ ранги қаҳварангӣ тира гирифта, мулоими ва реза-реза мешавад ва ба машом бӯи ҳокро медиҳад. Аз он метавон барои ғизо додани дарахтон истифода бурд, бо ҳок омехта кард ё дар атрофи растаниҳои пошид.

Нурии органикӣ сохтор ва ҳосилхезии ҳокро бехтар намуна, қобилияти наминироҳдории онро зиёд мекунад ва барои рушди микроорганизмҳои фойданок шароити мусоид фароҳам меорад. Қорбурди компост инчунин, эҳтиёро ба нуриҳои қиммӣ ба камтар намуна, барои истифодаи оқилона захираҳои органикии боғ мусоидат менамояд.

Қадами оддӣ ба сӯйи боғи экологӣ

Ҳазонбар ва шохаҳои шикастаре насбхўта, онҳоро метавон дубора ҷуи маводи фойдаовар ба табиат баргардонида. Компостсозӣ боқимондаҳои органикиро ба манбаи фойданок табдил медиҳад, ки барои нигоҳ доштани ҳосилхезии хок ва кам кардани ҳаҷми партов хидмат менамояд.

Хидмати матбуоти Қўмитаи экология.

Аз ҳаёти деҳот

РОҲҲОИ РАВОН – РОҲАТИ ЧОН

Дуру дароз ин роҳҳо, шебу фароз ин роҳҳо, Ҳам дилғудоз ин роҳҳо, ҳам дилнавоз ин роҳҳо. ЛОИҚ

Ҳар яки мо ҳуб медонем, ки роҳҳои ободу ҳамвор сайру сафарро осон ва бехатар мегардонанд. Баръакс, роҳҳои ноҳамвору таъмирта-лаб боиси нороҳатии ронандагону мусофирон мешаванд. Барои он ки ҳаракати нақлиёт дар роҳҳо бехатар бошад, роҳсозон шабу рӯз заҳмат мекашанд. Мо инро дар роҳҳои ноҳиямон ба ҳубӣ мебинем: онҳо ҷойҳои вайроншударо таъмир меку-нанд, чуқуриҳои дар натиҷаи борон ва жола баамаломадаро бо шагал пур намуна, аз нав мумфарш мегардонанд.

Қормандони Идораи таъмиру истифодаи роҳ-ҳои ав-томобилгарди но-ҳияи Сўх дар қорҳои таъмиру тармим ва мумфаршкунии роҳҳо ғайлоиати назаррас доранд. Дар ин қорҳо 48 нафар қор ме-кунанд. Онҳо новобаста аз гармову сармои ғаслҳои сол ҳамеша дар пайи қор буда, барои баргараф намудани мушкилоти роҳҳо омодаанд.

Тавре сармутахассиси идо-ра Умедҷон Ғозиев меғўяд, дидораи ғайлоиати қормандо-ни онҳо 103 километр роҳи автомобилгарди ноҳияро қор мегардад. Аз ин шумора 65 километр роҳҳои маҳалли мебошанд, ки қорҳои таъмиру ободони онҳо дар ҳамкории бо қормандони идораи қорҳои ободони ба роҳ монда шуда-анд. Қормандони идораи роҳ-созӣ бо ҷалби пудратчиён қўчаи Ҳоити Нишони ҷамоаи шаҳр-вандони маҳаллаи Ҳазрати Алиро дар муддати кўтоҳ ас-фалтпўш карданд. Ин қори онҳо боиси қаноатмандии сокинон гардид.

Ба наздикӣ дар натиҷаи ро-роҳу жолаи шадид сел омад ва роҳу қўчаҳо, пулҳо ва хонаҳои сокинони таъмиру тармим ва мумфаршкунии роҳҳо ғайлоиати назаррас доранд. Дар ин қорҳо 48 нафар қор ме-кунанд. Онҳо новобаста аз гармову сармои ғаслҳои сол ҳамеша дар пайи қор буда, барои баргараф намудани мушкилоти роҳҳо омодаанд.

Тавре сармутахассиси идо-ра Умедҷон Ғозиев меғўяд, дидораи ғайлоиати қормандо-ни онҳо 103 километр роҳи автомобилгарди ноҳияро қор мегардад. Аз ин шумора 65 километр роҳҳои маҳалли мебошанд, ки қорҳои таъмиру ободони онҳо дар ҳамкории бо қормандони идораи қорҳои ободони ба роҳ монда шуда-анд. Қормандони идораи роҳ-созӣ бо ҷалби пудратчиён қўчаи Ҳоити Нишони ҷамоаи шаҳр-вандони маҳаллаи Ҳазрати Алиро дар муддати кўтоҳ ас-фалтпўш карданд. Ин қори онҳо боиси қаноатмандии сокинон гардид.

Қор нафар аз пешқадамони собиқадор ва ғайбӣ бо ни-шони сарисинагии «Ўзбеки-стон Республикаси мустақил-лигининг 35 йиллиги» сарфа-роз гардонид шуданд. Роҳ-созон Солиҷон Аминов, Муф-тиҷон Охонов, Абдусалим Тошматов, ронанда Ҳаётҷон Мелиев, механизатор Бегна-зар Бегназаров, Йигитали Шарипов, Йўлчибӣ Тўйчиев, Зарҳор Шарипов, Аловиддин Шарипов ва қариб ҳамаи аъзои ҷамоа дар иҷрои вази-фаҳои худ намунаи ибрат ме-бошанд. Мудири шўбаи бе-хатарии ҳаракат Зафарҷон Мирзоев ба қоргарон ҳама-ша роҳу равиши қор меомў-зонад, то ки бехатарии ҳарак-кат дар роҳҳо таъмин шавад. Бояд гуфт, ки қоргарон дар сари вақт музди меҳнати худ-ро мегиранд, ки ба ин сар-муҳосиб Ҳабибҷон Ҷавҳара-лиев ҳамаша масъул аст.

Сармухандиси идора Ну-рулло Ҷалолов иттилоъ дод, ки дар қорхона 20 техникаи

роҳсозӣ, 6 механизм ва 14 воситаи нақлиёт мавҷуд аст. Ба наздикӣ бо қумаки ҳуку-мат се адад техникаи муоси-ри қорӣ дастрас гардид. Ин техника имкон медиҳад, ки қорҳои бузурги роҳсозӣ бо сифати баланд ва дар муҳла-ти кўтоҳтар иҷро карда ша-ванд.

Ба ҳамагон маълум аст, ки роҳи қўҳи Ровон – Умба-ра хангоми боришоти шадид зери сел меоманд ва ҳарака-ти нақлиёт аз чанд соат то чанд рўз муваққатан қатъ ме-гардад. Барои барқарор ва омода намудани роҳ қувваву вақти зиёд ва маблағ сарф мешавад.

Бо мақсади осон намуда-ни рафтуомади сокинон роҳи қадимаи соҳили дарӣ низ бар-қарор карда мешавад. Ин роҳ метавонад дар ҳолатҳои фавқулода ҳамчун роҳи ал-

тернатив истифода шавад.

Роҳсозон барои иҷрои ин қорҳои муҳим тамоми қўши-ш ғайрати худро ба харҷ хо-ҳанд дод. Қорбарии идора Но-сирҷон Мирзоев низ қасби роҳсозиро аз падаи худ ом-ўхтааст ва тамоми ноъзуқиҳои таъмиру тармими роҳҳои но-ҳияро ҳуб медонад. Ў солҳои зиёд ҳамроҳи падаи худ до-рандаи ордени «Дўстлик», роҳбарии собиқи қорҳо ва собиқадори ғайриро меҳнат Ҳабибҷон Мирзоев қор кар-дааст ва дар рафти суҳан бай-ти зебои шоири тавоноии Сўхмарз Садриддини Хушё-риро меҳонад.

Ман тариқи зиндагиро аз падар омўxtам, Одаму одамгариро аз падар омўxtам.

Ҳабибҷон Мирзоев имрўз низ ҳамчун пири роҳу роҳ-созӣ барои фарзандаш ва

ҳамкорои ў раҳнамо, мас-лиҳатгар ва машваратчи ме-бошад. Носирҷон Мирзоев меғўяд, ки дар пеш на-қшаҳои бузург истодаанд. Аз ҷумла, сохтмони пулҳо аз болои дарёчаҳо барои фароҳам овардани шарои-ти мусоид барои сайёҳон, мунтазам аз таъмиру баро-вардани роҳҳои давлатӣ, бунёди роҳҳои муносибу бехатар барои нақлиёт ва сокинон ва дигар қорҳои созидагӣ аз ҷумлаи ҳада-фҳои роҳсозии ноҳия ме-бошанд.

Дар ҳақиқат, роҳи равон – роҳати қон ва моёи осои-ши мардум аст.

Раҳимберди
ТОШМАТОВ,
Баҳриддин
ТОҶИДИНОВ.
Ноҳияи СЎХ.

Ба муносибати «Рӯзи ҷавонон» ҳокими вилояти Фарғона Хайрулло Бозоров дар техникуми рақами 2-юми ноҳияи Учқўприк шуда, бо шароит ва имкониятҳои таълиму тадбири ин маскани таълим ошно гардид. Имрӯз дар техникум 1 437 нафар хонанда тахсил мегиранд. Аз рӯйи 15 касб ва 10 ихтисос кадрҳо тайёр карда мешаванд. 208 нафар хонанда дар шакли таълими дуалӣ фаро гирифта шудаанд.

Хидмати матбуоти ҳокимияти вилояти Фарғона.

ИСТИҚБОЛИ ҶАШНИ ДОНИШГОҲ

Дар Донишгоҳи давлатии Самарқанд ба муносибати 606-солагии ин даргоҳи илму маърифат чорабинии бошукӯҳ баргузор гардид.

Дар он устодон, донишҷӯён, олимон ва намоёндагони соҳаҳои гуногун ҷамъ омада, дар фазои дӯстиву самимият солгарди донишгоҳро таҷлил намуданд.

Зимни чорабинӣ таърихи 606 солагии донишгоҳ, нақши он дар рушди илму фарҳанг ва саҳми омӯзгорону донишҷӯён дар пешрафти ҷомеа мавриди таваҷҷуҳ қарор гирифт.

Таъкид гардид, ки Донишгоҳи давлатии Самарқанд дар тӯли таърихи фаъолияти худ ҳамчун яке аз марказҳои муҳими таълиму тарбия ва таҳқиқоти илмӣ ташаккул ёфта, дар омода намудани мутахассисони баландихтисос саҳми назаррас дорад.

Ҳамзамон, дар бораи дастовардҳои донишгоҳ дар самти таълим, фаъолияти илмӣ ва оморасозии мутахассисони ҷавон маълумот пешниҳод карда шуд.

Зикр гардид, ки ҷавонон ҳамчун насли ояндасоз бояд аз имкониятҳои мавҷудда таълими ва илмӣ самаранок истифода намуда, дар рушди ҷомеа саҳми фаъол гузоранд.

Дар идома чорабинӣ барномаи фарҳангӣ баргузор гардида, ба иштирокдорон лаҳзаҳои хотирмон бахшид.

Дар фарҷоми чорабинӣ омӯзгорон, донишҷӯён, олимон ва кормандони донишгоҳ ба муносибати 606-солагии донишгоҳ табрикоти ҳозиринро пазируфтанд.

Таъкид гардид, ки ин даргоҳи маърифат минбаъд низ дар рушди илму фарҳанг ва омода намудани мутахассисони баландихтисос фаъолияти худро идома хоҳад дод.

Зафар АМОНОВ,
донишҷӯии Донишгоҳи давлатии Самарқанд.

Бо ташаббуси ҳокимияти пойтахт ва Маркази маданияти уйғури шаҳри Тошканд дар кўчаи марказии Юсуф Хос Ҳочибӣ пойтахт сайргоҳи замонавӣ ба истифода супурда шуд.

ДАР МАРКАЗИ ПОЙТАХТ — САЙРГОҲИ НАВ

Ин кўча ба кўчаи Шота Руставели параллел ҷойгир буда, аз кўчаи Бобур оғоз меёбад ва то кўчаи Афросиёб (наздикии истоҳи метрои «Космонавтлар») идома меёбад. Дар ду тарафи кўча меҳмонхонаҳои зиёд, биноҳои истиқоматӣ ва ташкилотҳои давлатӣ ҷойгир мекунанд.

Маросими ифтитоҳи сайргоҳ ба як ҷашни воқеии мардумӣ табдил ёфт. Дар он намоёндагони ҳар ду палатаи Олий Маҷлис, ҳокимияти ноҳияи Яккасарой ва сокинони маҳаллӣ иштирок карданд.

Ҳамчунин, дар ин ҷо ба хотираи мутафаккири бузург, арбоби давлатӣ ва муаллифи асари машҳур ба забони туркӣ «Қутадғу билиг» («Донише, ки ба саодат мебарад») -и Юсуф Хос Ҳочиб нимпайкараи ӯ гузошта шудааст.

Дар истироҳатгоҳ барои сокинон инфрасохтори муносиб фароҳам оварда шуда, дар асоси тарҳи муосири ландшафти майдонҳои сабз, нишастгоҳҳо ва роҳравҳои сайругашт бунёд гардидаанд.

Сайргоҳ на танҳо ба ободони ва боз ҳам зеботар гардида, ни худуд мусоидат мекунад, балки барои эҳтиром ба арзишҳои миллий ва мероси таърихӣ фарҳангӣ дар қалби насли ҷавон низ замина мегузорад.

Н. НОДИРОВА,
хабарнигори «Овози тоҷик».

1-октябр – Рӯзи муаллим ва мураббӣён

ШУКР ГҶЯМ ЗИНДАГИРО...

Мо – калонсолон барои умри тайкардаамон, аввалан шукрона бояд ғўем, то ки парвардигор баракоти ҳаёти моро афзун созад. Даврони куҳансоли ронда, ҳаёти тайкардаамро ба шумо – ҳаводорони рўзнома нақл карданиам. Мақсад аз ин тарғиби донишомӯзӣ, меҳнатдӯстӣ, ҳамқадами мардум будан аст. Ҳафтод сол муқаддам дар оилаи деҳқони пахтакор баъди вафоти пай дар пай чор писар дар бадали 15 сол ман ба дунё омадаам. Ақаҳои ман дар синни 2, 4, 5, 7 солагӣ вафот кардаанд. Бинобар ин падару модарам сари маро ба якчанд мазору қадамҷой ниёз карда, парвариш намудаанд.

Камина бачаи бениҳоят шӯх, яқрав калон шудаам. Ба рафторҳои ман падару модарам танбӯх намеододаанд. Барояшон сиҳату саломат ба воя расиданам муҳим буд.

Қиблагӯҳам доим мегуфтанд, ки як вақтҳо ман дар мадраса каме хонда онро партофта, бесавод мондаам, ту бошӣ хон, духтур ё ки муаллим шав. Ман дар мактаб хубу аъло хонам ҳам, барои рафтору кирдорҳои ҳамеша аз муаллимон танбӯх мегирифтам. Дар маҷлисҳо маро танқид мекарданд.

Баъди дарс мо – бачаҳои деҳа ғўсфандбонӣ мекардем, аз пахтазор алаф канда ба хона меовардем. Ана ҳамин ҳел ман синфи ҳаштумро тамом кардаму соҳиби ғувоҳномаи маълумоти миёнаи ноғурра гаштам. Ҳангоми супоридани ғувоҳнома директори мактаб маслиҳат дод, ки ба ягон ПТУ (омӯзишгоҳи касбӣ-техники) дохил шуда ҳунареро аз худ кунам. Он солҳо ба ПТУ асосан хонандагони донишашон паст фиристонда мешуд. Ҳол он ки дар ғувоҳномаи ман баҳои «се» набуд, ҳам ғайриҷашмдошт ахлоқам «қаноатбахш» навишта шуда буд.

Ман ба хона омада ҳуҷҷатҳоямро соз карда, ба омӯзишгоҳи педагогии шаҳр, ки аз хонаи мо дувоздаҳ километр дур буд, супурдам. Аз фанҳои алгебра ва забони модарӣ имтиҳонҳои дохилшавиро бо баҳои хубу аъло супорида ба омӯзишгоҳ дохил шудам. Мо талабагони омӯзишгоҳ аз ноҳияҳои гуногун омада будем, ин ҷо рафиқу дўстони нав пайдо кардем, рафтору кирдорам тамоман тағйир ёфт. Дар муддати кӯтоҳ ба донишҷӯии пешқадам табдил ёфтам ва чор сол сардорӣ гуруҳи мтиҳноб шудам. Аз бист нафари гуруҳ ба 17-18 нафар стипендия меоданд, ман аз стипендияи донишҷӯён дусўмӣ ҷамъ карда, ба он ду-се нафар донишҷӯӣ стипендия намегирифтагӣ тақсим карда меодам. Ин боиси меҳру рафоқати байни дони-

шҷӯёни гуруҳ гардида буд. Азбаски хубу аъло меҳондам, ду-се бор муаллими фанни алгебра маро ба синфи донишҷӯёни соли сеюм бурда, ҳалли масъалаҳое, ки онҳо иҷро карда натавонистаанд, ба ман фармуда буд.

Боре рост омад, ки ба донишҷӯёни соли дуоми гуруҳи русӣ дарси физикаро гузарам, зеро муаллими физика кори таъҷили дошта, бо розигии мудирӣ қисми илмӣ ин корро бо ман фармуда буд.

Баъди чор соли хониш дар омӯзишгоҳ ва гирифтани дипломи муаллими синфҳои ибтидоӣ, бояд ман бо роҳхат ба ягон мактаб ба кор мерафтам, аммо ман худро ба сохтмони зарбдори комсомолӣ задам. Он солҳо ин ғуна сохтмонҳо обрӯманд буданд. Дар ин сохтмон як сол сардори бригадаи бетончиён будам.

Пайваста ҳуҷҷатҳоямро ба шӯъбаи ғоибонаи факултети таърихи донишқадаи педагогӣ супурдам. Баъди кори сохтмон ба хидмати ҳарбӣ даъват шудам.

Сохтмони зарбдор ва ду соли хидмати ҳарбӣ барои ман мактаби калони ҳаётӣ гардид, зеро ман бо одамон кор кардан, ба дили онҳо роҳ ёфтанро омўхтам, бо ҷавонони миллатҳои гуногун дўстӣ ва ҳамкорӣ кардам. Дар хидмати ҳарбӣ аз он ки забони русиро хуб медонистам, дар машғулотиҳои сиёсӣ пешқадам будам, ин маро барои хидмат кардан ба шӯъбаи сиёсӣ қисмҳои ҳарбии инженерӣ овард. Аз сабаби он ки пеш аз хидмати ҳарбӣ оиладор шуда будам, командирро афсарон ба ман ҳамчун бо одами ҳаётдида муносибат мекарданд.

Баъди хидмати ҳарбӣ ба мактабе, ки хондааму тарбия гирифта будам, муаллими синфҳои ибтидоӣ ва география (муаллим намерасид) шуда ба кор омадам. Акнун ман бо он устодоне, ки «азобашон дода будам», яқоя кор мекардам. Онҳо аз тағйир ёфтани ман хурсанд буданд.

Баъди як солу се моҳи кор дар мактаб манро ба кори комсомол

тақлиф карданд. Се сол дар ташкилотҳои хоҷагии қишлоқ котиб шудам.

Ҷавонорро бо роҳхати комсомол ба омӯзишгоҳҳои шаҳрҳои Русия барои соҳиби касбу ҳунар шудан ба хондан мебурдам. Сипас даҳ сол дар идораҳои хизматӣ ноҳия дар вазифаҳои масъул кор кардам. Аз соли 1992 то ба нафақа баромадан (соли 2016) дар мактабҳо бо касби омӯзгорӣ машғул шудам. Шогирдонам доктори фан, профессор, ҳодими давлатию ҳукуматӣ, хидматчи ҳарбӣ, роҳбари ноҳия шуда кор мекунам, ки бо онҳо мефаҳрам. Солҳои ҳаштодуми асри гузашта китоби адаби тоҷик Баҳром Сирӯро хондам, маълум шуд, ки ин адиб аслан зодаи Эрон будаасту дар Душанбе зиндагӣ доштааст ва баъди синни аз панҷоҳ гузаштан ба эҷоди адабӣ даст зада будааст, ба ин шахси мўътабар ҳавасам омада буд.

Тасодуфро бинед, ки баъди ба нафақа баромаданам дар ман ҳам фикри эҷод қардан пайдо шуду рисолаҳои хурдҳаҷро бо номҳои «Се адаби ёк деҳа», «Андешаҳои ҳаётӣ», «Роҳи ҳаёт», «Воқеаҳои ҳаёт», «Ҷовидон», «Панди бузургон», «Нурӣ ҳаёт»-ро офарида, пешкаши китобхонам кардам ва ният дорам ин корро давом диҳам.

Муштарии арҷманд, ин сатрҳоро ташаккули маънавии як навраси замоне шўҳу сабук биғазиред. Дар ин рўзҳо аз ба забон овардани шоири ширинкалом Лоиқ хушам меояд:

Шукр гўям зиндагиро бо ҳама

ширини талх,

Шукр гўям зиндагиро бо ҳама

неку бадаш.

Шукр гўям қисматамро бо ҳар

он чӣ ҳасту нест,

Шукр гўям бахтро бо омаду

ноомадаш.

Назирҷон ЭРГАШЕВ,
ноҳияи Ҷустӣ
вилояти Намангон.

ҲУҶҶАТҶОИ ШАХСИИ МО

(Охираш.
Аввалаш дар
шумораҳои гузашта).

Наргис ҳоло мисли хоби сиёҳ ба ёд меорад, ки хангоми ҳомила барои ба қайд гузоштан дар дармонгоҳи ноҳиявӣ ба ҷӣ қадар мушкул рӯ ба рӯ шуд. Сардӯхтур иҷозат дод, ки ӯ метавонад мунтазам аз муоина гузарад, аммо бе расмӣ кардани корти мубодила. Танҳо дар моҳи ҳафтуми ҳомила, вақте дигар таъхир кардан мумкин набуд, бо маълумотномаи маҳалла, ки дар он эҳтиёткорона «муваққатан шиноснома надорад» навишта шуда буд, сардӯхтури дармонгоҳ иҷозат дод корти мубодила тартиб дода шавад.

Дар таваллуҳхона ҳам роҳи созиш ёфтанд ва маълумоти шиносномаро аз ҳуҷҷати боварибахши Улугбек гирифтанд. Улугбекӣ сархуш аз бахт баъдтар ба ман нақл мекард, ки рӯзи дигар, баъди дарёфти маълумотномаи таваллуҳӣ ҳамсараш, бо шиносномаи худ ба идораи ноҳиявии САҲШ шифтофт, то барои дуктарчааш шаходатномаи таваллуҳ гирад.

Дар ин ҷо, шояд, дигар моненае набуд. Модар шиноснома надорад – хуб, набошад. Мудирӣ САҲШ, ростӣ, ба ёд овард, ки худӣ ӯ аввали соли гузашта никоҳи онҳоро бинобар набудани шиносномаи арус сабт накарда буд. Аммо кӯдак, шаҳраванди нави комилхуқуқӣ Ёзбекистон, ҳатман ба қайд гирифта шавад. Дар ин ҷо қонунҳои мо воқеан инсонпарваранд. Ин кор иҷро шуд!

Аз ҳама вақт Улугбек шаходатномаи таваллуҳӣ дуктарашро мисли гавҳараки ҷашм нигоҳ медорад: онро дар му-

қоваи зебо гузошта, дар қуттии хушрӯе нигоҳ медорад, то ки тасодуфан...

Баъд чӣ шуд? Пас аз гирифтани шаходатномаи деринтизори таваллуҳ Наргис бо ҳамроҳии ҳамаи шахси хирадманд ба шӯъбаи консули сафари Русия дар Ёзбекистон муроҷиат кард.

У наметавонист шаҳраванди Тоҷикистон гардад, зеро омилҳои асосӣ дар он ҷо мансубияти шаҳравандии волидонӣ кӯдак аст ва ҳам маҳаллӣ таваллуҳ ба назар гирифта мешавад. Волидонӣ Наргис хангоми таваллуҳи ӯ шаҳравандонӣ Иттиҳоди Шӯравӣ буданд ва баъдтар шаҳравандии Русияро гирифтанд.

Бо ҳама сабаб ӯ наметавонист ба шаҳравандии Ёзбекистон ҳам даъво кунад. Тибқи Қонуни Ёзбекистон «Дар бораи шаҳравандӣ», шаҳравандии ҷумҳурӣ метавонад ба шахсоне дода шавад, ки дар ҳудуди ҷумҳурӣ таваллуҳ шудаанд, ба шарте ки ақаллан яке аз волидон шаҳраванди Ёзбекистон бошад.

Бо назардошти он ки падари Наргис шаҳраванди Русия буд, ба ӯ шиносномаи ҳориҷии шаҳраванди Русия дода шуд. Шӯъбаи маҳаллӣ расмиқунонии шаҳравандӣ ва муҳоҷират бошад, ба ӯ ғувоҳномаи шаҳраванди ҳориҷии доимии мукими Ёзбекистонро дод.

Ҳамин тавр саргардонии ҳамдигарӣ мо, ки беш аз сӣ сол дар миёнамон бе ҳуҷҷати шахсӣ зиндагӣ кард, анҷом ёфт.

Саволи табиӣ ба миён меояд: чаро ман ин ҳодисаро ин қадар муфассал нақл кардам? Бадбахти дар он аст, ки ин

(Қиссаи воқеӣ)

воқеа ягона нест.

Чанде пеш дар

яке аз шабакаҳои иҷтимоӣ са-

воли модаре, ки гӯё шахси маълумотнок буд, маро ба ҳайрат овард. Ӯ мефурсид: оё дуруст аст, ки кӯдаке, ки ҳанӯз шаходатномаи таваллуҳ надорад, бояд ҷарима супурда?

Модаро он чиз ба тавиш намеовард, ки кӯдак шаходатномаи таваллуҳ надорад ва ин дер ё зуд дар зиндагии ӯ мушкilotи зиёдеро ба вуҷуд меорад. Ӯро танҳо миқдори ҷарима тавиш меод.

Ҷаримаҳо, воқеан, кам нестанд. Онҳо дар Кодекси Ҷумҳурии Ёзбекистон дар бораи ҷавобгарии маъмурии пешбинӣ шудаанд. Агар қонунвайронкунӣ тақрибан содир шавад, моддаҳои Кодекси ҷиноятӣ биқарар мешаванд, ки ин дуруст аст.

Аз овони кӯдаки дар ҳар яки мо бояд ҳисси масъулият нисбат ба ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи шахсият тарбия карда шавад: ҳам ҳуҷҷатҳои худ, ҳам фарзандон, наздикии ва ҳатто шиносон. Мо охир дар беша ё ҷазирӣ беодам зиндагӣ намекунем, ки шояд он ҷо то имрӯз дар бораи ҳуҷҷатҳои шахсӣ чизе намунида бошад ва эҳтимол ба онҳо ниёз ҳам набошад. Аммо ба мо, шаҳравандони қонунпазири кишвари мутамалладин, онҳо ҳатман лозиманд.

Дар ҳамаи робитаи падармаро ба ёд меорам. Ӯ коргари одии заводи «Кинал»-и Самарқанд буд. Ин корхонаи мудофиавӣ буд ва дар он тартиботи хеле ҷиддӣ амал мекард. Ҳоло маълум шудааст, ки заводи дар табиқи барномаи кайҳонии Иттиҳоди Шӯравӣ ва ис-

техсоли мушаққоти машхури байниқитъавӣ саҳми назаррас гузоштааст.

Ба бисёре аз коргарон, аз ҷумла ба падарам, иҷозати дараҷаи якум дода шуда буд. Нақша ё ягон қоғози дигарро бо муҳри «маҳфӣ» гирифтӣ, қоратро анҷом деҳ, ҳуҷҷатро ба шӯъбаи махсус супор ва танҳо баъд ба ҳўроқхўрӣ ё ҷаласаи кумитай хизмӣ рав.

Падарам ба ҳуҷҷатҳои шахсии мо муносибати махсус ва эҳтиёткорона дошт. Вақте фарзандон таваллуҳ мешуданд, мо даҳ бародару хоҳар будем, аввал худаш ба шўрои деҳа мерафт ва барои онҳо шаходатномаи таваллуҳ мегирифт. Маро аз даҳсолагӣ, ҳамчун писари калонӣ, барои гирифтани шаходатномаи бародарону хоҳарон ба идораҳо мефиристод.

Пас аз нишон додани ҳуҷҷат ба маъмурияти таваллуҳхона, онро бодикқат дар сандуқчаи кўхнаи ҷўбин мегузошт. Дар он ҷо ҳуҷҷатҳои ҳамаи аъзои оилаи калони се насли мо нигоҳ дошта мешуданд. Ҳеҷ кас ҳақ надошт бе иҷозати ӯ чизеро аз он ҷо бигирад. Агар ба касе ҳуҷҷате лозим шавад, ба падарам муроҷиат мекард. Ӯ сандуқчаро аз қаъри сандуқи боз ҳам қадимтар мебаровард, ҳуҷҷати лозимро меёфт ва таъкид мекард, ки баъди истифода боз ба худӣ ӯ баргардонд.

***

Бо баъзе мулоҳизаҳо дар ин воқеаи қомилан ҳақиқӣ номи Наргис ва ҳамсараш тағйир дода шудаанд. Он чизе, ки рӯй дод, бояд барои ҳамаи волидон, на танҳо барои калонсолон, балки барои насли ҷавони мо ҳам дарс гардад.

Раҳимҷон СУЛТОНОВ.

ТАБИАТ МЕКУНАД МОРО ТАБОБАТ

(Давомаш. Аввалаш дар шумораҳои гузашта).

Ҳангоми гирифтани овоз

Даруни турби гирдро тоза карда, ба «чуқурча»-и он 1 қошӯқ асал ё ҳамаи миқдор шакар андозед. Сипас онро дар тоқчаи поёнии яхдон гузоред. Аз он шарбатӣ ширин ҳосил мешавад. Агар онро тӯли як ҳафта истеъмол намоед, аз дард халос хоҳед шуд.

Барои кушодани овоз

Агар ҷўшоби сирпиёзро нўшед, овоз боз шуда, равшан мегардад. Агар бо он даҳонро гарғара намоянд, барои дарди дандон, сулфай музмин ва ҳатто зикӣи нафас (астма) фоида дорад.

Барои ҳазми таом

Равғани бодом барои системаи ҳазм хеле муфид аст. Ҳар рӯз 1 қошӯқча равғани бодомро бо 1 истикон шир ё шарбат омехта карда, нўшидан мумкин аст. Инчунин ин равған масуниятро баланд карда, баданро гарм нигоҳ медорад.

Ҳангоми ҷамъ шудани моеъгӣ дар пой

Вақте дар пой об ҷамъ мешавад, гули анорро гирифта, дар оби гарм тар карда, дар ҷое, ки моеъ ҷамъ мешавад, меканданд.

Ҳангоми сард шудани пойҳо

Пас аз ҳўроқ ба ҷойи ҷойи ширин, оби бодирингӣ шўр ё оби қамроро бо миқдори баробар ба об омехта, бинўшед. Сипас қафи пойҳоро хуб молиш дода, гарм кунед. Дар охир, рў ба замин хобида, пойҳоро то 120 маротиба ба ҳамдигар расонед. Агар касе сутун-мўҳраи гардан ва ангуштони пойҳоянро масҳ кунад, пойҳоян боз ҳам бештар гарм мешаванд.

Ҳангоми дард ва хастагии пой

Ҳангоми дард ва хастагии пойҳо 5 килограмм тухми арпабодидёнро дар офтоб гарм карда, баъд ба ҳалтае, ки аз матои ғафс (канаф) омода шудааст, меандозанд. Шомгоҳ ҳалтаро қушода, пойҳоро ба даруни тухмӣ мегузоранд. Ҳалтаро маҳкам карда, аз болош кўрпайи ғафстар мепартоянд ва тӯли 1 соат нигоҳ медоранд. Дар натиҷа дардҳои қафи пой ва банди пой кам мешаванд. Ин усулро 5–6 маротиба тақрир қардан лозим аст.

Ҳангоми мулоим кардани нохунҳои пой

Гули ҳамешабакор (тирноқгул, қалендула) хусусияти мулоимкунанда дорад. Барои мулоим кардани нохунҳо аз он истифода бурдан мумкин аст. Барои ин ба зарфи сирдор 2 қошӯқ гули ҳамешабакор ва 5 қошӯқ вазелин меандозанд. Сипас, омехтаро дар оташӣ паст гарм мекунанд, то ки хуб омехта шавад. Баъдан, даҳони зарфро маҳкам пўшида, 12 соат дар медиҳанд. Пас аз 12 соат онро мекушоянд ва агар дар гўшаҳои зарф об ҷамъ шуда бошад, онро мержанд ва боз як маротиба гарм мекунанд. Сипас, боз 12 соат даҳонашро пўшида нигоҳ медоранд. Марҳами омодашударо ба зарфи хурдатр мегардан. Ин марҳамро ба нохунҳо мемоланд ва аз болош бо ҳалтаи елимӣ меканданд.

Пас аз 2–3 соат нохунҳо мулоим шуда, онҳоро осон гирифтани мумкин аст.

Ҳангоми арақ кардани пой

Вақте пойҳо арақ мекунанд, дар 1 истикон оби ширгарм 1 қошӯқ содаро ҳал карда, суёб ва шом пойҳои худро бо он устуан лозим аст. Шом латтаро тар карда, то сахар байни ангуштони пой мегузоранд. Суёб боз пойҳоро бо ҳамон об шуста, хуш мекунанд ва пойафзол мепўшанд.

(Давом дорад).

Таҳияи **З. ҲАМДАМОВА,**
А. РЎЗИМАТОВА.

Обуна – 2027

ДАСТГИРИИ РЀЗНОМАИ ХУДРО ФАРОМЎШ НАКУНЕД!

Бо супориши идора борҳо ба минтақаҳои гуногуни кишвар сафар кардаам. Дар ин маҷро бо одамони касбу кори гуногун, соҳибдилону аҳли маърифат, роҳбарони хоҷагиҳои деҳқониву фермерӣ, коргарони одӣ ва ҳоказо ҳамсухбат шудаам ва аз онҳо даъват кардаам, ки минбари ягонаи худ дар сатҳи ҷумҳурий – «Овози тоҷик»-ро дастгирӣ кунанд, то тоҷикони мамлакат аз минбари худ бебаҳра нашаванд.

Бо вучуди ин, воқунишҳои мусбат сол аз сол рӯ ба қошиш овардаву муштариеи он, ки солҳои пеш ҳазорҳо нафарро ташкил мекарданд, ҳосатан дар ду-се соли охир садҳо нафарро ташкил мекунад. Хувай-дост, ки ҳар як ҳодими рӯзно-маро лозим меояд, ки дар маъракаи обуна низ саҳмгузор бошад.

Аслан муассисони рӯзнома – Палатаи қонунгузорӣ, Сена-ти Олий Мажлис ва Девони Вазирони Ӯзбекистон ва дас-тандаркдорони ин ниҳодҳо му-соидат намоянд, ки вазорату идора ва ташкилотҳо, ҳокими-ятҳои маҳаллӣ вазиғдор гар-данд, ки дар обуна ғарзнокӣ нишон диҳанд ва обунаро ба наشريҳои марказӣ таъмин кунанд. Аммо...

Аммо ҳар сол дар мавсими обуна, ки аз моҳи сентябр то охири моҳи декабр давом ме-кунанд, муассисон ба ин кор иқдом намекунанд ва сонӣ ин ҳолиғҳо иҷборан аз ҳисоби буҷаи давлат пур карда меша-вад.

Дар соли 2024 бо дастги-рии молиявии давлат, ғайр аз 365 нафар муштарии обунашу-да боз 4 ҳазор нусхаи илова-

гии «Овози тоҷик» нашр гар-дид ва он ҳама ба дастӣ хо-нандаҳо ройгон расид. Дар соли 2025 бошад, теъдоди «Овози тоҷик» беш аз 3 ҳазор нусхаҳо ташкил дод, аммо дар соли 2026 давлат танҳо наشري 2 ҳазор нусхаи рӯзно-маро таъмини моӣ намуд.

Боз як мушкил пеш омада-аст – аз тариқи ширкатҳои ху-сусӣ дастрас намудани рӯзно-ма ба хонандагонаш. Аммо мушоҳидаҳо нишон меди-ханд, ки то кунун мувофиқи руйхати ҳоси идораи рӯзно-ма ба ташкилоту идораҳо, шаҳру вилоятҳои пурра дастрас намегардад ва инро аз идора-ҳои марбута касе таҳқиқ на-мекунад. Чаро нашавад, ки рӯзнома – наشريҳои давлатӣ ва моли давлат ба вусити ҶС «Ӯзбекистон почтаси» ба ви-лоятҳои кишвар дастрас кар-да шавад?

Чунин ҳол рух додааст, ки чанд шумораи рӯзнома якбо-ра ба нуқоти муқаррарнаму-даи таҳририяти рӯзнома ме-расад ва касе масъулияти тақ-симоти онро бар дӯш наме-гирад.

Омили дигар – аз рӯзномаи худ дур шудани муштариеи собиқ мебошад, ки ҳамеша

онро дастгирӣ мекарданд ва дигаронро ташвиқ менаму-данд, ки ба рӯзнома обуна шаванд. Пӯшида нест, ки дар баробари равшанфикрон рӯзномаҳоро асосан корман-дони соҳаи маориф, мисли омӯзгорон ва кормандони му-ассисаҳои томактабӣ, инчунин ҳодимони муассисаҳои тиббӣ, дӯстдори забону фарҳанги миллий ва амсоли он мутолиа мекунанд. Аммо аз як сӯ, ба далали сол аз сол гарон шу-дани нархи наشري, аз сӯи ди-гар бо айби кормандони шир-катҳои хусусӣ сари вақт ба муштарӣ дастрас нашудани ҳар як шумораи он теъдоди муштариевро ба дараҷаи но-ғуфтани қоҳиш додааст.

Чӣ қои андеша? Дар таб-лиғ ва пахшу паҳн намудани баъзе рӯзномаҳо дастданд-корони ҳокимиятҳои маҳаллӣ хеле «фидокоранд», ки ин пӯшида нест. Аммо дар се-ҷор соли охир нисбати рӯзно-ма аз тарафи ҳокимиятҳои маҳаллӣ маҳз ҳамина гуна му-носибати хунуқназарона рух медиҳад, ки дар шарҳу таф-сири он ҳатто қалам очиз аст. Инро дар мисоли ноҳияҳои вилояти Фарғона, мисли Сӯх дидаи мумкин аст, ки 99 дар-

сади сокинонаш тоҷик ҳас-танд. Инчунин дар шаҳри Қувасой, ноҳияҳои Қува, Фарғона, Олтириқ, Риштон ва Езёвон, ки як қисми сокино-наш аз мардуми тоҷиктабор иборатанд.

Мешавад гуфт, ки мазмун ва муҳтавои рӯзнома нисба-ти солҳои пеш хеле боло рафтааст. Дар ҳамина ҳол ба аҳли қалами рӯзнома ҷалб шудани қаламкашони моҳи-ри ҷавон мусоидат намуда-аст, ки матолиби саҳифаҳои рӯзнома беш аз пеш ҷаззоб ва хонданӣ барояд.

Банда на ба сифати кор-манди «Овози тоҷик», балки минхайси як нафар мубаъ-лиғи забону фарҳангу адаб даъват мекунам, ки минбари худро дастгирӣ кунанд обу-на шаванд. Мо садҳо нафар шоиру нависанда дорем, ки дар шаҳру ноҳияҳои соири вилоятҳои ҷумҳурий қору зин-дагӣ мекунад. Даҳҳо нафа-рашон соҳибқитоб ҳастанд ва ба забони модарӣ шеър до-стон ва қиссаву ҳикоя мена-висанд. Онҳо сарҳанги ин кор бояд қарор гиранд.

Албатта, обуна маҷбури нест ва ҳар кас мувофиқи табъу хостаи ба ин ё он на-

шрияву маҷалла худро номна-вис мекунад. Вале ҳувиати миллий-чи? Масъулияти ҳимо-ят аз забону фарҳанг-чи? Ма-гар инҳо танҳо ғалҳои хушку холиянд?!

Дар ин самт бояд дастан-даркдорони марказҳои миллий-фарҳангии тоҷикони ҷумҳурий ва соири вилоятҳои шаҳру ноҳияҳо аввал худ ба дигарон намунаи ибрат шаванд ва ҷиҳати дастгирӣ рӯзнома ҷид-дан иқдом намоянд. Зеро онҳо то дараҷае аз рӯзнома дур шу-даанд, ки гӯё «Овози тоҷик» вучуд надорад.

Дар байни мардум меғунд, ки «илоҷи воқеа пеш аз вуқӯъ мебошад». Ҳоло то эълон шу-дани мавсими расмии обуна ба рӯзномаву маҷаллаҳо дар киш-вар андак вақт ҳаст.

Дигар наметавон ба умеди ҳокимиятҳои маҳаллӣ шуд, зеро дар ин солҳо собит гар-дид, ки дастгирӣ «Овози то-ҷик»-ро дастдандаркдорони он қайҳо фаромӯш кардаанд. Ин дар мисоли ҳокимияти вилоя-ти Фарғона ва шаҳру ноҳияҳои он борҳо эҳсос гардидааст. Дар рӯйхати тавсияи ҳокими-яти вилоят номи рӯзномаи «Овози тоҷик» панҷ соли охир ҳатто дар қатори наشريҳои дигар ворид карда нашудааст.

Дар ин маврид бо ноиби ҳокими вилояти Фарғона оид ба сиёсати ҷавонон, рушди иҷтимоӣ ва қорҳои маънави-маърифатӣ Шерзодҷон Пөлва-нов гуфтугӯ доштам. Вай ваъ-да дод, ки имсол аз пайи ин қор хоҳад шуд ва мо ба ӯ бо-вар мекуедем.

Аммо ҳуди мо, соҳибзабо-нон бояд ба ваҳдат биёем ва ба қои бо дабдабаву шукӯҳ баргузор намудани мароси-мои дарқориву надарқорӣ андак ба забону фарҳанг ва минбарамон – «Овози тоҷик» таваҷҷӯҳ зоҳир намоем.

Мирасор АҲРОРОВ,
муҳбири «Овози тоҷик»
дар вилояти Фарғона.
Аксбардор: Т. ХОВАРӢ.

Дар шумораи 72-юми «Овози тоҷик» (12 сентябри соли 2026) мақолаи сархатиби ноҳияи Сарисоӣ Фазлиддин Кароматуллоҳ таҳти унвони «Тӯй як рӯз аст, аммо оила як умр» чоп шуд.
Муаллиф дар мақола дар бораи яке аз масъалаҳои муҳими ҳаёти ҷомеа – фарҳанги баргузори тӯй, тартибу интизом, пешгирӣ аз исрофқорӣ ва риояи одоби ахлоқи диниву миллий дар пояи мисолҳои ҳаёти ва андешаҳои бузургон ҳарф задааст.

ТҶӢ: АНЪАНА, ИСРОФ ВА МАСЪУЛИЯТИ ҲАӢТИ НАВ

Акси садо

Воқеан, дар ҳаёти ҳар як инсон бунёди оила аз муҳимтарин ва масъули-ятноктарин қадамҳо ба шумор меравад. Ин оғози як зиндагии наф, пайванди ду дил ва қабули масъулияти бу-зург дар назди ақдигар ва ҷомеа мебошад.

Вақте дар бораи тӯй ва аънаҳои он ҳарф мезанем, саволе ба миён меояд: оё ҳамаи аънаҳо ва расму ойинҳое, ки имрӯз дар атрофи тӯй, баҳусус, баъзи арӯсӣ шакл гирифтаанд, воқеан заруранд? Онҳо дар хушбахт гардидани ҷавонон то ҷи андоза муҳиманд?

Аслан, вақте дар бораи тӯй сухан меғу-ем, пешӣ назар ҷӣ меояд? Фикр мекунам, аксар дар бораи қалинпулӣ, дасторхони дабдабаноки тӯй, оши наҳор, баъзи бо-шукӯҳ, либосҳои гаронбаҳо, тилловорихо, туфрахои қимат, ҳарҷоти бешумор ва ал-батта, як ҷумлаи шинос: «Мардум ҷӣ меғу-янд?» меандешанд.

Маҳз ҳамина андешаи «Мардум ҷӣ ме-ғунд?» ҳоло ба яке аз меъёрҳои нона-виштаи зиндагии мо табдил ёфтааст. Ва дар пасманзари чунин мулоҳиза, аксар одамон имкониятҳои худро сарфи назар карда, аз рӯйи рақобат тӯй мекунанд: «Ҷ ҷӣ кард? Ман бояд бештар кунам», «Фа-лонӣ ин қадар меҳмон даъват кард. Мо набояд аз онҳо кам бошем». Ва ҳамина тавр, як маросими шодмонӣ охиста-охис-та ба майдони мусобиқаи намоишқорӣ табдил меёбад.

Чанде пеш дар як тӯй иштирок кар-дам. Ба оши наҳор қариб 500 нафарро даъват карда буданд. Аз соати шаши суҳб то нӯҳ мардон, баъд бонувон омаданд. Дасторхон аз нозу неъматӣ гуногун пур буд: ба маъное ҷои сӯзанхалонӣ ёфт намешуд. Ин буд, ки баъди анҷоми ма-росим қисми зиёди нон, мева ва ширинӣ рӯйи дасторхон монд. «Дар баъзи шаб тақсим мекуедем», гуфтанд, вале баъд «тақдир»-и он ҳама нуқлу наво ҷӣ шуд, намендонам.

Шом бошад, аз нав барои қариб 700 нафар дасторхон оростанд. Суруду мусиқӣ, рақсу бозӣ, меҳмонони зиёд ва боз исрофқорӣ...

Албатта, тӯй бояд бо шодиву сурур гу-зарад. Хурсандӣ айд нест. Меҳмонна-

возӣ низ аз арзишҳои хуби мост. Аммо суол ба миён меояд: оё барои нишон додани меҳмон-навазӣ даъвати садҳо нафар зарур аст? Исроф қардани нозу неъматӣ зиёдро ҷи гуна метавон фаҳмид?

Гоҳо соҳибтӯён бо баҳонаи «аънаҳо ҳамина хел», ҳарҷоти миёнишкан меку-нанд. Мо набояд фаромӯш кунем, ки аъ-наҳо дар зиндагии инсон шакл мегиранд ва бо тағйир ёфтани шароити иҷтимоӣ метавонанд тағйир ёбанд. Дуруст, арзи-шҳои нақӯе ҷун меҳмоннавазӣ, эҳтиро-ми қалонсолон, дуои падару модар, са-мимияти хешу табор ва монанди инро бояд ҳифз кунем. Аммо расму ойинҳое низ ҳастанд, ки идома додани онҳо ба зара-ри қор аст. Ва гоҳо баъзе оилаҳо маҳз ба шарофати ҷун аънаҳои «нав ба нав», ҷун хариди тилловорӣ, таҷвизоти хидмат-расонӣ, либосҳои баъзӣ ва амсоли ин қарз мегиранд. Тӯй меғузарад, меҳмонон мераванд, дасторхон ҷамъ мешавад. Аммо қарз бо тамоми дарди сараш мемонад.

Ва зиндагии воқеии навхонадорон маҳз баъд аз ҳамина рӯз оғоз меёбад.

Онҳо аз рӯзҳои аввал бо даҳҳо масъули-яти наф, ҷун ҳона, ҷои қор, ҳарҷоти рӯзгор, таҳсил, ҳифзи саломатӣ, бо гузашти вақт – парвариши фарзанд ва масъалаҳои дигар рӯ ба рӯ мешаванд. Савол: чаро як ҷуфти ҷавон ба ҷои баъзи чандсоати пурдабдаба, қисме аз маблағро барои оғози зиндагии худ истифода набаранд? Барои ҷӣ ба ҷои чанд рӯзи омодагӣ ба тӯй ва чанд соли пар-дохти қарз, як сафари хотирмон анҷом на-диҳанд?

Аз ин рӯ, мо – ҷавононро зарур аст, ки на танҳо ба тӯй, балки ба ҳаёти баъд аз тӯй бояд бештар омода шавем. Зеро тӯй як рӯз аст. Оила – як умр.

Бо як сухан, тӯй бояд рӯзи шодӣ бо-шад, на рӯзи исроф; рӯзи пайвастани ду инсон бошад, на рӯзи рақобати ду оила; рӯзи дуо ва меҳр бошад, на маросими худнамоӣ.

Муслимбек НАВРЎЗОВ,
доншиҷуӣи факултати
журналистикаи байналмилалӣи
Донишгоҳи давлатии забонҳои
ҷаҳони Ӯзбекистон.

Китобиёт

Дирӯз дар мактаби мо баҳшида ба тақдироти китоби «Оқсойи ман»-и муаллимаи собиқадор Норҳол Бӯронова чорабинии фарҳангӣ баргузор гардид.

«ОҚСОЙИ МАН» РТНАМОЙ ШУД

Дар чорабинӣ, ки бо мак-сади тарғиби китобхонӣ, баланд бардоштани заки мутолиаи хонандагон, ши-носӣ бо осори эҷодии ом-ӯзгорон ва адибони ма-ҳаллӣ, инчунин рушди маъ-рифати адабии фарҳанги донишомӯзон доир шуд, шоиру нависандагон, меҳ-монону фаъолони маҳалла, омӯзгорону хонандагон иштирок карданд.

Чорабиниро муаллима Гулруҳсор Расулова ифтиҳ баҳшида, дар бораи аҳа-ми-яти китоб, нақшу таъсири он дар тарбияи маънави ва та-шаққули ҷаҳонбинии дони-

шомӯзон ҳарф зад.

Дар идома хонандагони мактаб дар бораи фаъоли-яти эҷодӣ ва меҳнати му-аллима Норҳол Бӯронова, мазмуну моҳияти китоби «Оқсойи ман» маълумот доданд. Аз китоб порчаҳо қироат карданд.

Сипас, устодон Шодӣ Расулов, Бахтиёрӣ Ҷумъа, Насриддин Набиев, Комил Ҷўразода ва дигарон дар бораи заҳмати эҷоди ки-тоб, аҳамияти мутолиа, инчунин, фаъолияти эҷодии муаллиф ҳарф зада, таъкид намуданд, ки баргузори чунин вохӯриҳо

барои бедор намудани шавқи китобхонӣ дар дили хонандагон, рушди қобилияти суҳанронии онҳо ва таҳлили асарҳои адаби аҳамияти қалон дорад.

Қироати шеърӣ ноби тоҷикӣ аз ҷониби Хиро-мон Бобосаидова ва ди-гаронро меҳмонон хуш истикбол намуданд.

Ҷамшед ЗАМОНОВ,
ҷонишини директори
мактаби таълими
ҳамагонии рақами 13-
уми ноҳияи Нурободи
вилояти Самарқанд.

ЗАРБУЛМАСАЛҶОИ ҶОПОНӢ

- Баҳона ва каспакзаҳро метавон ба ҳар ҷо часпанд.
- Ба базму зиёфат бегонагон меоянд, аммо дар ғаму мусибат танҳо наздикон ме-монанд.
- Чизи зиёдатӣ – ғами зиёдатӣ.
- Вақте дил сабук аст, қадам ҳам сабук мешавад.
- Бе одамони одӣ, одамони бузург пай-до намешаванд.
- Ҷаҳон гуна, ки ранҷишро аз ёд наме-барӣ, неки ва сипосро низ фаромӯш мақун.

- Ҳеҷ нашудааст, ки одами бараҳна чи-зоро аз даст дода бошад.
- Он ҷо, ки зӯр ҳукмрон аст, ҳақиқат но-тавон аст.
- Ҳар ҷӣ аз дастат меояд, анҷом дех, бо-қиро ба сарнавишт бисупур.
- Моле, ки берун аз адлу инсоф ба даст омадааст, баракат намеорад.
- Пурсидан – шармандагии як лаҳза, аммо надонистан – шармандагии тамоми умр.

Тарҷума ва таҳияи **А. СУБҶОН.**

ТАЛҚИНИ «ДАРЁДИЛ» – ДАР ИСТАРАВШАН

Оё шундаед ё гувоҳ будаед, ки се ҳамсинфи синнашон аз 80 боло (ҳар се соли 1945 дар шаҳри Истаравшан (Ӯротепа)-и Тоҷикистон ҷашм ба дунё кушодаанду дастпарварони мактаби рақами 1-уми ҳамина шаҳр буда, соли 1962, пас аз гирифтани номаи қалом тақдир онҳоро ҳар сӯ бурдааст) тақдироти китобҳо, зиндагиномаҳои онро дар зодгоҳ бо ҳамабақҳо ва ихлосмандони сершумор пас аз солҳои тӯлонӣ баргузор намоянд? Воқеан, ҳодисаи ғайриодӣ ва бисёр хурсандибахш ҳама ҳаст. Онҳоро бехтарин кашфиёти башарият – китоб ва меҳри зодгоҳ гирди ҳама овард. Рӯнамоии китобҳо дар мактаб-интернати қўдакони ятиму бепарастори шаҳр баргузор гардид. Чаро маҳз дар ин ҷо?

Яке аз қаҳрамонони он тадбирро дар Тошқанд – пойтахти Ӯзбекистон хуб мешинохтанд. Ӯ – Мурод Ҳамидович Махсудов, роҳ-барӣ қорхонаи хусусии «Истаравшан» аст. Аз қорҳои хайри вай бобати тар-ғиби рӯзномаву китобҳои тоҷикӣ бисёр гуфтаанду навиштаанд ва боз хоҳанд гуфт. Китобе, ки дар бораи ҳаёт ва қору фаъолияти ин марди шариф хикаяи меку-над, ба қалами Маъруф Отаҳонзода ва Нодира Ота-хонова тааллуқ дошта, бо номи «Дарёдил» таълиф гардидааст. Онро соли ра-вон наشريёти «MaHorat»-и Самарқанд ҷоп карда буд.

17 июни соли ҷорӣ Маркази миллии фарҳан-ги тоҷикони шаҳри Тош-қанд «Ориёно» рӯнамоии китобро ташкил карда буд. Муродак аз аввали солҳои 60 дар Тошқанд қору зин-

дагӣ мекунад. Шефтаи қало-ми бадеъ аст. Дар байни ҳама тоҷикон, ҳама бародарони ўзбек бо қорҳои нек ва са-ховатпешагӣ соҳибӣ эҳтиром шудааст. «Дарёдил» айнан аз фазилатҳои ин родмард, да-рёдили вай накл мекунад. Овони бачагии ӯ хеле ҷолиб ва вобаста ба зодгоҳаш мо-хирона инъикос ёфтааст. Аз ин рӯ иштирокдорони вохӯрӣ китобро даст ба даст дода, хитораҳои айёми бачагии Му-родақаро ба ёд меоварданд.

Олими маъруф Ӯлмас Мир-саидов ба муаррифи ниёз надорад. Ӯро дар Ӯзбекистон ҳама нағз медонанд. Натиҷаҳои тадқиқоташ дар иттиҳодияи «Навоизот»-и Ӯзбекистон аз санҷиш гузаштаанд. Ӯ мунда-ти даҳ сол (1995-2005) Пре-зиденти Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон буд. Си-пас директори Агентии амни-яти ядрои ва радиатсионӣ таъин шуд. Ӯло мушоири

Дар акс: (аз ҷап) ҳамсинфон **Юсуфҷон Абдура-ҳимов, Ӯлмас Мирсаидов** ва **Мурод Махсудов.**

ин соҳа, ба шоғирдон таълим медиҳад. Академик ба ҷоизаи бонуфузтарини ИДМ «Сито-раи Иттиҳод» ва дигар муко-фотҳои байналмилалӣ лоиқ дониста шудааст. Китобҳои ӯ «Устодони ман», «Сарварони фидокори илм», «Президен-тҳои АИ Тоҷикистон», «Онҳо шуҳратҳои Ҷумҳурии Тоҷики-стон» ва ғайра маълуми маш-хуранд. Аз ҷумла асари «Сар-варони фидокори илм» аз зиндагиномаи ҷаҳор прези-денти АИ Тоҷикистон ҳикоя менамояд, ки се нафарашон – Садриддин Айний, Султон Умаров, Мухаммад Осимӣ мундате дар Ӯзбекистон ҳама қору зиндагӣ карда, ба инки-шофи илми кишвари мо саҳ-ми бузург гузоштаанд.

Дар чорабинии маъзқур китоби нави академик Ӯлмас Мирсаидов «Авроқи рангини рӯзгори дўстон ва шоғирдон» дар шакли ҷоп ва ҳама элек-тронӣ пешкаш карда шуд. Дар бораи китоб олимон,

шоғирдони олим андешаҳо-яшонро иброс намуданд. Тавре ки зикр шуд, ин ҳамо-иш дар бинои мактаб-интер-нати навунодӣ шаҳр баргу-зор гардид. Барои бунёди ин иншооти муҳим Ӯлмас Мир-саидов баробари соҳибқори номӣ Абдуҳамид Мўминов ва ҳуқуқшиноси маъруф Маҳмад Маҳмудзода маблағгузори намудааст. Иншоот аз бинои таълими, хобгоҳ ва толори варзӣ иборат аст.

Рӯнамоии китоби тозана-ри журналист ва адиб Юсуф-ҷон Абдурахимов «80 сафҳаи зиндагӣ» низ дар ҳамина ҷо ба амал омад. Бояд гуфт, ки му-аллиф дар телевизион, ра-дио, газетаву маҷаллаҳои Тоҷикистон сермахшл қору эҷод кардааст. Соли 2011 китоби «Ману бародарам ва ҷойҳои падарам» ҷоп шуда буд. Падари Юсуфҷонақоро Абдурахими собунар меғуф-танд. Баъдтар ӯ бо ҷойҳои дорои қарҳи фалақаш дар

шафати нахри шаҳр машхур гардид ва дар сафҳаи таърих монд. Бино ба нақли муал-лиф, меҳмонони падараш аз дехоти гирду атроф ва ноҳияҳои Зомину Янгиери Ӯзбекистон зиёд буданд. Ба ҷойҳои шомгоҳон олимон ва адибони маъруф низ ҷамъ омада, бедилқониву шоҳно-масарой мекарданд. Алқис-са, китоби Ю. Абдурахимов як порай муҳими таърихи Иста-равшанро дар бар гирифта-аст.

Дар асар ғайр аз очерку ёддошҳо оид ба инсонҳои маъруфи диёр – дар бораи соҳибқори номӣ Абдуҳамид Мўминов, ки имрӯз дар «Тошкент-сити» меҳмонхонаи «Ҳолидей-инн» («Истарав-шан»)ро баро кардаасту дар пешрафти зодгоҳаш Истарав-шан ва дигар гўшаҳои Тоҷи-кистон саҳмгузору мебошад, эссеи хеле хонданӣбоб ҷой гирифтааст. Муаллиф ҳа-минф ва дўсти содиқи бача-ғиаш Мурод Махсудов иста-равшани тошқандиро низ фаромӯш накардааст. Боби «Мардони нексиришт» маҳз дар бораи Муродақост.

Собиқадори меҳнат, арбо-би давлатию ҷамъиятӣ, собиқ раиси ҳукумати Истаравшан Қўрбон Тўраевӣ 85-сола дар боби арзиши китобҳои фав-қуззир суҳанҳои ҷолиб гуфт. Баёнғари таърих ва ибратпа-зир будани онҳо тақроран таъкид гардид.

Шоқаҳқори
МУҲАББАТЗОД,
узви иттифокҳои
журналистони
Ӯзбекистон ва
Тоҷикистон.

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:
Ӯзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ӯзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Сенати Кенгаши ва Ӯзбекистон
Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тоҷик тилида нашр этилади.

Ҷонишини сармуҳаррир
Тоҷибой ИКРОМОВ

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба:
рӯзҳои чоршанбе ва шанбе ҷоп
мешавад.

Рӯзнома дар компютерхонаи идора
ҳарфчинӣ ва саҳифабандӣ гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи ҷопи ду интервали ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рӯзнома 25 июни соли 2008 дар Оҷонси матбуот ва ахбороти

Ӯзбекистон таҳти рақами 0003 ба рӯйхат гирифта шудааст.

Индекси нашр — 170. Фармоиши 2 Г-928.

Адади нашр 2042. Ҳаҷм 2 ҷузыи ҷопӣ.

Усули нашр — офсет, андозаи А-2.

ISSN 2010-7577

9 772010 7575001

1 2 3 4 5 6

Муҳаррири
навбатдор:
С. Бекназарова.
Саҳифабанд-дизайнер:
Х. Тўхтаева.

Мувофиқи ҷадвал —
21.00
Ба ҷоп супурда шуд —
23.00

Нишони мо:

100011 ш.Тошқанд,
кўчаи Навоӣ, 30, ошёнаи 4.
Телефонҳо: қабулгоҳ: +998555200337.
Котибот: +998555200336.
Факс: +998555200337.
сайт: http://ovoztojik.uz/, e-mail:
ovoztojik@umail.uz, ovoz@list.ru
Индекси обуна 170.

Матбааи таъбу наشري Ширкати саҳҳомии «Шарқ».
Нишони қорхона: кўчаи Буюк Тўрон, ҳонаи 41.